

AUKŠTAITIS

Lietuvos Persitvarkymo SAJŪDŽIO Utenos rajono tarybos leidinys

1990 m. kovas Nr. 3 (13)

Kaina 20 kp

LAISVĖS KAINA

Jau šimtas devyniasdešimt penkeri metai (su nedidele dvidešimt dvejų metų Nepriklausomybės pertrauka), kai Rusijos imperija užgrobė Lietuvą ir pavergė ją. Keitėsi carai, valdžios sistemos, ginklai, tik nesikeitė okupantų tikslai — išnaikinti ar surusinti lietuvius, kad šioje baltų žemėje neliktų nieko lietuviško.

Pirmasis bandymas išsilaisvinti 1831 metais nepasisekė. Nesėkmingas buvo ir kitas, 1863 metų sukilimas. Tūkstančiai tremtinių į Sibirą, spaudos uždraudimas, rusų kolonistų antplūdis į Lietuvą — tokia buvo laimės bandymo kaina. Žiauri azijatiška priespauda ir tamsa paskandina mūsų kraštą. Lietuva neatlaiko tokios negalios, ypač rytuose. Lietuviškos žemės apie Breslaują, Pastovius, Svyrius, Ašmeną, Lydą, Gardiną vis labiau slaviškėja. Kitame Lietuvos pakraštyje, atitekusiame Prūsijai, vis rečiau girdima lietuvių kalba Stalupėnų, Gumbinės, Įsručio, Pilkalnio, Ragainės, Tilžės apylinkėse.

Bet giliai lietuvių sielos kamputyje rusenanti viltis negesta. XIX ir XX amžių sandūroje „Aušros“ spinduliai kviečia keltis tiek daug iškentėjusią tautą. Atbusti šaukia ir „Varpo“ balsas. Sunkiai, labai sunkiai, bet su didele viltimi keliai iškankinta ir pavergta tauta. Imperijoms bekaraujant tarpusavyje ir joms nusilpus, Lietuvai išaušta lemtingoji 1918 metų Vasario 16-oji. Po dvidešimt dvejų metų, ta pati Rusijos imperija, tik jau raudona, ikūnijusi savyje viską, kas tik gali būti pasaulyje blogiausia, vėl uždeda mums vergijos jungą. Apkvaile nuo bolševikinių idėjų, okupantams talkina ir tautiečių kraujyje braldirioja jau ir savi lietuviai. Pavergėjų tautai jie priskiria ištikimybę padėti kovoti, kad visas likęs pasaulis sulauktų „raudonosios laimės“, ir tą sėkmingai vykdo. Imperija auga ir plečiasi, grobdama vis naujas tautas ir valstybes. Bet per daug apžiojusi, pradeda springti...

Ir vėl tamsų Lietuvos dangų kaip prieš šimtą metų 1988-aisiais nušviečia Atgimimo aušra. Vėl plazda trispalvė Gedimino bokštas, dar sykį žadindama viltį. Ir štai Viltis — Laisvės vizija, Nepriklausomybės ženklas jau čia pat. Naujasis mūsų, o ne okupanto išrinktas parlamentas, 1990 kovo 11 dieną paskelbė mums ir visam pasauliui — mes atkuriamo savo valstybę, savo troškimų troškimą, savo vilties simbolį — LIETUVOS RESPUBLIKĄ.

Nors dar mindo šventą mūsų žemę svetimos kariuomenės batai, nors virš mūsų dar kybo atominių reaktorių grėsmė, mes tikime, kad tai jau nebeilgam. Mes tikime pasauliu ir prašome jo pagalbos, kad tiek daug iškentėjusiai mūsų tautai ir mūsų žemei ateitų taika ir ramybė.

Mes tikime, kad tie, kurie klydo, daugiau nebešduos savo Tėvynės, mes norime tikėti jų būsima atgaila.

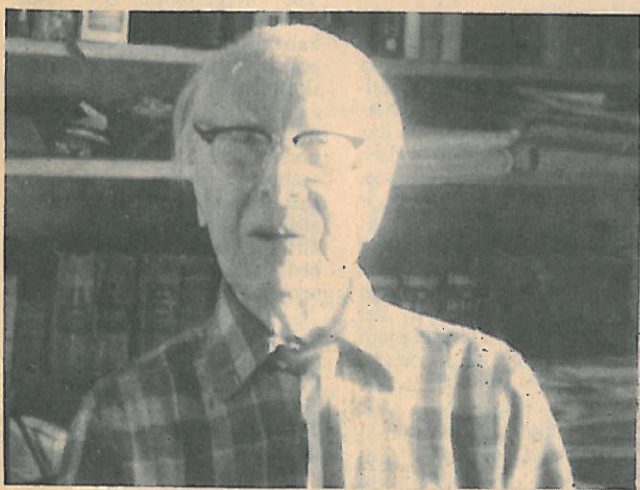
Mes tikime savimi, o labiausiai jaunimu, kuriam perduodame nuallintą, bet nesugniuždytą tėvų žemę.

Mes visi — visi, kurie joje gyvename ir gyvenime, turime suprasti, kad ši žemė — mūsų šventiausias ir vienintelis turtas, kad turime saugoti ir puoselėti ją.

Ir dirbti jai ir jos žmonių gerovei.

Apsaugok, Aukščiausias, tą mylimą šalį!

Petras GALIAUSKAS

Kalėdų švenčių metu Sajūdžio Utenos rajono tarybos atstovai aplankė buvusį Lietuvos užsienio reikalų ministrą Juozą Urbšį. Palinkėjo jam geros sveikatos, pasikalbėjo apie ateitį.

Anot gerb. J. Urbšio, Lietuvai nereikia naujų kūrimo etapų. Tėra vienintelis kelias — pratęsti tolimesnes taikos derybas su SSSR, nutrauktas sulaužius tarpvalstybinius sutarčių įsipareigojimus.

Gerb. J. Urbšys jaučiasi dar žvalus, pilnas optimizmo ir tikri tolimesne Lietuvos egzistencija.

Vytauto PETRONIO tekstas ir nuotrauka.

LIETUVA — JAU LAISVA!

Sveikiname mūsų remtuosius Lietuvos Respublikos AT deputatus gerb. Saulių Šaltenį ir Albertą Miškinį — kovo 11-osios akto signatarus!

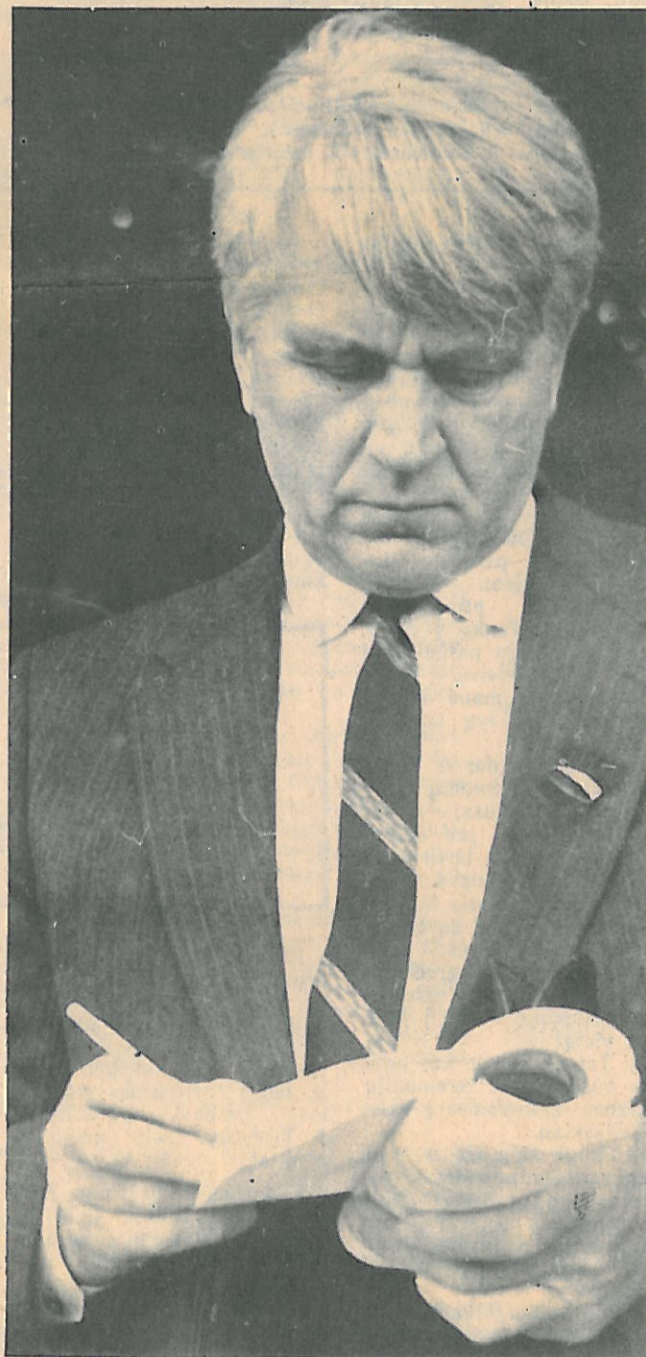
Interviu su žmogumi, niekada neišdavusiu savo įsitikinimų

Lietuvos Laisvės Lygos lyderis Antanas Terleckas maloniai sutiko atsakyti į keletą klausimų.

Gerbiamasis, šandien prasideda naujosios Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos pirmoji sesija, kuri turėtų tapti istorine. Ką šia proga galėtumėte pasakyti mūsų laikraščio skaitytojams?

Aš dar pilnas įspūdžių iš paskutiniosios Sajūdžio Seimo sesijos. Vaizdas liūdnokas. Girdėti labai jau daug balsų, kurie vis siūlo palaukti, neskubėti. Ir tiek daug pesimizmo pasisakymuose. Kai kurie deputatai net išsigando, kad, šitaip klostantis aplinkybėms, nebūs paskelbta Nepriklausomybė. TSRS liaudies deputatas Smalys pribėgo prie manęs ir prašė, kad būtinai savo kalboje pasakyčiau, kad jokia būdu neatidėlioti, būtinai skelbti Nepriklausomybę. Tai aš ir pasakiau, kad prof. (Smalio) nuomone reikia ją skelbti.

Mažai mes tikrų vyrų turime. Kad ir Aukščiausiosioje Taryboje. Juk visi girdėjo paskutinę A. Brazausko kalbą. Labai sutrikęs, pasimetęs. Ir štai Seime vėl atsirado balsas, kad jį siūlyti į AT prezidento pirmininkus. Ačiū Dievui, niekas šio siūlymo neparėmė ir net nebalso. Paskui prof. K. Antanavičius pradėjo reikalauti, kad vyriausybę sudarytų komunistai, nes jie ūki sugriovė, tegul, girdi, dabar atstato. Štai koks motyvas! Aišku, reikia neatstumti ir komunistų, tačiau ryžtą dirbti turėtų įkvėpti kitos jėgos. Juk paskutiniu metu ministerijose nieko nedaroma, viskas sustojo. Todėl reikalinga, kad būtų naujų žmonių. Turėtų tenai vykti depolitizacija. Depolitizacija turėtų vykti TVR komitete. Juk visa propaganda dar komunistų rankose ir reikalui esant panaudojama. Nors paskutinė prof. K. Prunskienės kalba per TV teikia vilčių. Aš buvau ja truputį nusivylęs, kai ji taip grynė ekonominio savarankiškumo įstatymą, nes šis įstatymas Lietuvai nieko nedavė. Bet šiuo metu jos drąsi ir optimistiška kalba vis tik teikia vilčių, kad yra ryžtingų žmonių,

K. Kupriūno nuotrauka

kurie paskelbs taip ilgai lauktą Nepriklausomybę. Kaip ją skelbs, dar neaišku, bet, remiantis tarptautinėmis teisės požiūriu, remiantis gegužės 18 dienos Suvereniteto Deklaracija ir šių metų vasario 7 dienos, tai mes teisiškai jau esame nepriklausomi. Kaip čia trečią kartą bus skelbiama — neaišku. Pasimetusi dabar ir JAV. Vakarų valstybės Lietuvos,

Latvijos ir Estijos anekstijos nepripažįsta. Jos dabar aiškina, kad pripažins Lietuvos Vyriausybę, jeigu jina turės realią valdžią. O čia jau viskas priklausys nuo to, kokius žmones siūs derėtis su Maskva. Neduok Dieve, jeigu žmonės neturės proto ir pasiūs A. Brazauską, kuris jau parodė savo poziciją... Mano giliu įsitikinimu reikia siūsti delegaciją, kuri lai vado-

vautų Kazimieras Motieka. Kodėl K. Motieka? Visų pirma jis yra teisininkas, o tai turi nemažą reikšmę, o antra — jo drąsa ir principingumu aš neabejoju. Gerai būtų, jei šioje delegacijoje važiuotų tokie deputatai, kaip E. Klumbys, C. Stankevičius, kai kas iš stipresnių ekonomistų. Bet net ne ypatingos žinios čia svarbiausia, o kad vykstantys žmonės būtų drąsūs ir ryžtingi. Kartojau, kad A. Brazauskas dėl šių savybių trūkumo į šią delegaciją netinka.

Jei jau taip pakrypo mūsų kalba, norėčiau paklausti, ką manote apie komunistų organizuojamą parąšų rinkimo kampaniją „A. Brazauską — Prezidentu“?

Tai CK suruošta akcija, kenkianti ir etikos, ir politikos principams. Manau, kad trečiadienio kalba (03 07) per TV parodė žmonėms kas yra kas.

Ir vis tik kokie būtų artimiausi mūsų uždaviniai, paskelbus Nepriklausomybę?

Svarbiausia pareikalauti išvesti okupacinę kariuomenę. Čia viskas priklausys nuo tos delegacijos, kuri važiuos derėtis į Maskvą.

Kaip, Jūsų nuomone, reaguos į Nepriklausomybės paskelbimą Maskva?

Tai kad ji jau susitaikė su tuo. Aišku, jie nenorės to paskelbimo. Viskas labai priklausys nuo to, kaip palaikys tauta. Visų pirma parlamentas turi kreiptis į Lietuvius tautą moralinės pagalbos, o mūsų pareiga rinktis į mitingus, pavyzdžiui, į Vilniaus Katedros aikštę, kitur, kviečiant užsienio korespondentus, tuose mitinguose turi būti reikalaujama išvesti okupacinę kariuomenę. Aišku, jie nesuinteresuoti greitai išrinkti iš čionai, jie visą laiką sabotuos. Bet jeigu pasiliks svetima kariuomenė ir mūsų ministerijų kabinetas neturės realios valdžios, tai jos niekas nepripažins. Svarbiausia šandien yra moralinė tautos parama. Mūsų visų, o taip pat ir emigrantų. Bet privalo ryžtingai veikti ir patys deputatai. Ir visą laiką apeliuoti į tautą, prašyti jos pagalbos.

(Nukelta į 3 psl.)

